

Konec skrytých vlastníků se přiblížil

Sněmovna schválila novelu zákona proti praní špinavých peněz, která míří na anonymní vlastníky firem. Nově je zaevidují soudy

MARTIN SHABU

PRAHA Opencard, IZIP anebo Čapí hnízdo patří mezi nejznámější kauzy poslední doby. Důvodem, proč přilákaly pozornost veřejnosti, byla neprůhledná vlastnická struktura. Život anonymních akcionářů se však od Nového roku podstatně ztíží.

Poslanci včera posvětili vznik rejstříku, do kterého se budou nově zapisovat údaje o koncových vlastnících firem. Každý, kdo v právnické osobě ovládá více než čtvrtinu hlasovacích práv, musí uvést u rejstříkového soudu své jméno, bydliště a řadu dalších informací. Mezi nimi i podíl na rozdělovacích prostředcích.

Podle organizací, které se věnují transparentní veřejné správě, má však novela jednu podstatnou vadu. Vypadla z ní možnost, aby do evidence mohli nahlížet opoziční politici, novináři, ale i samotní podnikatelé. Do evidence „uvídní“ jen vybraní – soudy, policie, tajné služby či finanční správa.

Čekání na Unii

Původně přítom ministr financí Andrej Babiš (ANO), který novelu předložil, navrhoval, aby byl rejstřík veřejný. Včera ve sněmovně ale tvrdil, že jsou dvě překážky, proč nemůže být evidence široce přístupná. Podle něj není jasné, jak dopadnou jednání ohledně další směrnice EU proti praní špinavých peněz v Bruselu. Změna

by se navíc musela promítnout i do celé řady jiných předpisů.

Jako irelevantní vnímá tento argument Transparency International (TI). „Je naprosto jasné, že další evropská směrnice řekne, že to má být zcela veřejné. Jinými slovy zákonodárci nyní odhlasují něco, aby za půl roku hlasovali o tom, že se to bude zveřejňovat,“ řekl LN Milan Eibl z TI. Podle něj k otevřené evidenci už přistoupili například ve Velké Británii.

Přijetí zmíněné novely vyplývá z evropské legislativy, která dává členským státům čas na schválení

do poloviny roku 2017. Unie cílí na anonymní akcionáře a skryté vlastníky firem v daňových rájích.

Bílá místa

Úpravu kritizuje také Nadační fond proti korupci (NFPK). Evidence u rejstříkových soudů je podle něj nedostatečná. „Kontrola zveřejňování informací o vlastnících bude analogická jako v případě účetních závěrek, jejichž předkládání většina společností dlouhodobě ignoruje,“ popsal LN nedostatek změny analytik fondu Janusz Konieczny.

Za maximální transparentnost se přimlouval i Miloslav Sedláček, šéf Krajského soudu v Plzni. Ve stanovisku pro NFPK před rokem uvedl: „Neexistují objektivní důvody, které by vylučovaly veřejný přístup k rejstříku konečných vlastníků. Mohu odkázat například na insolvenční rejstřík, ve kterém zveřejňujeme ohromné množství dat a osobních údajů dotčených osob. Nedomnívám se, že existuje ospravedlnitelný zájem tajit totožnost konečných vlastníků a poskytovat jim větší anonymitu a ochranu nežli oso-

bám podnikajícím jako fyzické osoby nebo v rámci korporací se zjevnými vlastníky.“

O veřejný rejstřík vlastníků usilovali lidovečtí poslanci. Pozměňovací návrh v tomto duchu předložil poslanec Jaroslav Kláška. Většina ho však zamítla.

Slovenská inspirace

Nadační fond proti korupci dále kritizuje fakt, že se v novele neobjevila vazba transparentních vlastníků a zájemců o peníze ze státního rozpočtu. „Mohlo být zavedeno pravidlo, že společ-

nost, která nebude mít zveřejněné informace o své vlastnické struktuře, nebude moci získat veřejné prostředky, což se nestalo,“ posteskl si analytik Konieczny. Na Slovensku přítom taková povinnost existuje. Funguje tam rejstřík skutečných vlastníků firem, které získaly veřejnou zakázku, jenž je veřejný, a zveřejnění údajů je rovněž podmínkou vítězství v tendru.

Novela zákona proti praní špinavých peněz a financování terorismu ještě musí projít Senátem a pak ji čeká podpis prezidenta.

Výběr změn, které novela přináší

- Vytvoří se **evidence skutečných vlastníků** u rejstříkových soudů.
- Firmy budou muset předkládat **čestné prohlášení o vlastnících** více než čtvrtinového podílu ve společnosti.
- **Osamostatní se Finanční analytický útvar**. Nepůjde už o integrální součást ministerstva financí, nýbrž o úřad, který bude spadat pod ministerstvo financí, podobně jako například Generální finanční ředitelství.
- **Politicky exponované osoby**, kterými jsou prezident, premiér, ministři, poslanci a senátoři, soudci či diplomaté, budou podléhat větší finanční kontrole.

LIDOVÉ NOVINY, 8. 9. 2016